

Informatiebericht SUA (INTERN)

Van	IND / SUA
Auteur(s)	10.2.e
Telefoonnummer	10.2.e
Nummer & Titel	IB 2020/181 Hoe kunnen fraude indicatoren betrokken worden bij een zorgvuldige beslissing?
Kenmerk (digijust)	
Hoofdtak	Asiel
InformIND Thema	Asiel/ nareis/ LHBTI/ Handhaving/ Oeganda
Relatie met	IB 2020/93; WI 2017/1 DV; QRC behorende bij WI 2017/1 (DV), WI 2019/17;
Geldig vanaf	22-12-2020
Geldig tot en met	22-12-2021

1. Aanleiding

Op 4 november 2020 is de rapportage 'analyse van Oegandese LHBTI-zaken naar aanleiding van fraudemeldingen' aan de Tweede Kamer gezonden. In de twee jaar hieraan voorafgaand heeft de IND een breed onderzoek gedaan naar signalen van misbruik van de asielprocedure door Oegandese asielzoekers met een LHBTI-motief. In dit IB wordt toegelicht hoe deze analyse kan bijdragen aan het op de juiste manier beslissen van de asielaanvragen in de huidige instroom (zowel Oegandese LHBTI zaken als zaken van andere nationaliteiten en met andere asielmotieven) en kan bijdragen aan het signaleren van mogelijke fraude.

2. Inhoud/Toelichting

De analyse van Oegandese zaken heeft verschillende mogelijke fraude indicatoren/ handhavingssignalen aangewezen. Binnen handhaving zijn er nog legio andere fraude indicatoren, zie hieromtrent WI 2017/1 (DV) en de bijbehorende QRC.

Uit de analyse van de IND is gebleken dat er veel overeenkomsten zijn in de Oegandese zaken:

- Inreis op een visum;
- Legale uitreis ondanks gestelde problemen;
- Grote gelijkenissen in asielrelazen;
- B8-aanvragen (mensenhandel);
- Betrokkenheid van specifieke belangenorganisaties homoseksuele asielzoekers;
- Meerdere sociale media-profielen, waarvan 1 uitdrukkelijk LHBTI-gericht;
- Kinderen worden in Nederland voor of tijdens (of na) de asielprocedure geboren uit heteroseksuele relaties.

Dat er één of meerdere handhavingssignalen aanwezig zijn in een zaak betekent niet dat er sprake is van fraude. Wel is het van belang om aandacht aan deze signalen te besteden in de gehoren.

Enkele overige fraude/handhavingssignalen die relevant kunnen zijn, staan hieronder opgesomd. Bij dergelijke signalen is het altijd raadzaam om contact op te nemen met de handhavingencoördinatoren op je locatie.

- identiteitsfraude;

- eerdere reisbewegingen (stempels in het paspoort);
- bagagetags (op welke naam staan deze, is dit een andere naam dan die hier bekend is?);
- signalen van uitbuiting (arbeid/seksueel) in land van vertrek/herkomst.

Hieronder wordt ingegaan op de mogelijke fraude indicatoren c.q. handhavingssignalen die de analyse van de Oegandese zaken heeft opgeleverd en hoe deze betrokken kunnen worden bij de beoordeling van de aanvraag.

3. Hoe te handelen bij asielaanvraag

Visumdossier

Het is van belang dat het visumdossier van de vreemdelingen die Nederland zijn ingereisd op een Schengen visum zo snel mogelijk wordt opgevraagd. De informatie hieruit dient altijd betrokken te worden bij de asielaanvraag¹ en de gehoren denk hierbij aan burgerlijke staat, beroep, datum aanvraag visum in relatie tot de gestelde problemen etc. Uit het visumdossier kan ook afgeleid worden hoe het aanvraag proces van het visum is verlopen, dit kan leiden tot de conclusie dat er geen sprake was van een acute vluchtsituatie, maar juist dat de vreemdeling de uitreis uit het land van herkomst heeft voorbereid en het land van herkomst ook nog eens op een gecontroleerde wijze heeft verlaten. Als een visumdossier wordt opgevraagd bij een andere lidstaat, dan is het zaak om altijd de beslistermijn met 9 maanden te verlengen, er is dan immers sprake van een onderzoek.

Nederlandse visumdossiers dienen altijd opgevraagd te worden. Als er sprake is van een buitenlands visumdossier (binnen de EU) kan dit- in overleg- met de handhaving coördinatoren. Met name bij vermoedens van fraude worden de visumdossiers wel opgevraagd, anders wordt hier terughoudend mee omgegaan. Unit Dublin kan dan proberen om een visum dossier op te vragen bij een andere Dublin-lidstaat. In de 'memo opstarten onderzoek' (zie het kopje 'Hoe vraag ik een onderzoek aan bij unit Dublin?') dien je als aanvrager duidelijk te motiveren waarom het buitenlandse visumdossier moet worden opgevraagd.

Let op: Houd er rekening mee dat lidstaten mogelijk laat of niet reageren op onze verzoeken, lidstaten een visumdossier na enkele jaren kunnen hebben vernietigd, lidstaten mogelijk niet bij het dossier kunnen en verwijzen naar de ambassade (Duitsland) of buitenlandse zaken (Portugal), of het verzoek weigeren omdat zij van mening zijn dat een geldige toestemmingverklaring benodigd is om een visumdossier aan te leveren (Griekenland, Zwitserland, Polen).

Legale uitreis

Indien de vreemdeling stelt dat hij problemen had met de autoriteiten is het van belang kritische vragen te stellen bij een legale uitreis. Een gecontroleerde legale uitreis rijmt immers niet met de stelling dat de autoriteiten die de vreemdeling juist proberen te vervolgen. De vreemdeling zal derhalve aannemelijk moeten maken waarom hij er toch voor heeft gekozen om legaal zijn land van herkomst uit te reizen met alle risico op ontdekking en aanhouding van dien. Indien de vreemdeling hier geen goede verklaring voor geeft, kan dit afbreuk doen aan de geloofwaardigheid van de verklaringen van de vreemdeling over problemen met de autoriteiten als gevolg van de seksuele gerichtheid, of andere asielmotieven.

B8 (mensenhandel)

Indien een vreemdeling voor of tijdens de asielprocedure stelt slachtoffer te zijn geworden van mensenhandel kan hij/zij in aanmerking komt voor een B8-

¹ Het visumdossier dient dan ook altijd in een zo vroeg mogelijk stadium te worden opgevraagd, zodat hier tijdens de gehoren en de besluitvorming de nodige aandacht aan besteed kan worden.

vergunning.² Deze omstandigheid werd ook bij meerdere Oegandese zaken, die betrokken waren bij de analyse teruggevonden, dit is niet per definitie een fraude signaal. Hoormedewerkers dienen alert te zijn op signalen van mensenhandel en vreemdelingen te wijzen op de mogelijkheid om aangifte te doen. Er kan over de geconstateerde signalen gevraagd worden als dit relevant is voor de behandeling van de asielaanvraag. Er bestaat een mogelijkheid dat misbruik wordt gemaakt van de Verblijfsregeling Mensenhandel, maar dat betekent niet dat de asielaanvraag enkel hierom afgewezen kan worden of dat er geenszins uitbuiting/mensenhandel heeft plaatsgevonden.

Overeenkomsten asielmotieven

Uit het onderzoek is een beeld naar voren gekomen dat bij veel Oegandese asielzoekers met een LHBTI-asielmotief sprake is van overeenkomsten in het asielrelaas, deze overeenkomsten komen ook voor bij andere motieven (bijvoorbeeld Iraanse bekeringszaken). Dit kan deels verklaard worden uit de omstandigheid dat dit dezelfde asielmotieven zijn en vreemdelingen uit hetzelfde land komen en soortgelijke problemen ondervinden. Overeenkomsten kunnen echter ook duiden op een relaas dat niet authentiek is of is ingestudeerd, vooral als vrij specifieke punten overeenkomen waarvoor geldt dat minder voor de hand ligt dat deze kunnen worden verklaard omdat sprake is van een identieke achtergrond.

Van belang is dat elke asielaanvraag op zichzelf beoordeeld moet worden. Indien er opvallende overeenkomsten zijn met andere asielrelazen, dient extra aandacht besteed te worden aan het goed uitvragen van de asielmotieven op geloofwaardigheid. Er kan niet slechts op grond van de overeenkomsten overwogen worden dat de gestelde seksuele gerichtheid niet geloofwaardig is. In de bijlage bij dit IB wordt een handreiking tegenstrijdige verklaringen en de AVG gevoegd³, dit document is afkomstig van de AVG juristen.

Specifiek voor LHBTI

Betrokkenheid van belangenorganisaties

Bij de analyse van Oegandese zaken kwam sterk naar voren dat de komst naar Nederland gefaciliteerd werd door bepaalde belangenorganisaties hier in Nederland. Hiermee wordt dan niet bedoeld op organisaties als het COC, maar op kleinere organisaties die zich met name inzetten voor specifieke landen. Het is goed om hierbij stil te staan, en de vreemdeling expliciet te vragen naar deze organisatie, hoe zij in contact zijn gekomen met deze organisatie, wat zij weten over deze organisaties en hoe deze organisaties hen hebben bijgestaan.

Ook als er foto's of brieven van een belangenorganisatie worden ingediend als ondersteuning bij het asielrelaas is het van belang hier bij stil te staan, zoals neergelegd in WI 2019/17. Als een vreemdeling wordt ondersteund door een belangenorganisatie, zoals bijvoorbeeld het COC, kan dat uiteraard ook als een onderbouwing van zijn relaas worden opgevat.

Social media

Onderdeel van de screening is altijd een onderzoek naar de social media van de vreemdeling, screening vindt – bij voorkeur - voor de start van de AA procedure plaats. Het is altijd wenselijk dat de screening voor het nader gehoor is afgerond

² Een B8 vergunning (Verblijfsregeling Mensenhandel) wordt gegeven op het moment dat de vreemdeling aangifte doet van mensenhandel. Dit is derhalve een manier om snel een vergunning te verkrijgen. Deze vergunningen kunnen snel ingetrokken worden als er geseponeerd wordt door het OM. Voor Dublin-claimanten geldt dat ze slechts een vergunning krijgen als het OM het noodzakelijk acht dat zij in Nederland blijven.

³ Op korte termijn zullen de AVG juristen een uitgebreide WI maken over dit onderwerp. Zodra deze gepubliceerd is, zal de bijlage bij dit IB ook gewijzigd worden naar deze WI.

zodat hier, indien nodig, vragen over gesteld kunnen worden. Bij de analyse kwam naar voren dat veel vreemdelingen meerdere social media accounts waarbij er 1 zeer gericht is op LHBTI en alles wat hiermee te maken heeft. Het kan van belang zijn om te kijken of bij de contacten ook mensen naar voren komen waar de vreemdeling stelt problemen te hebben gezien de seksuele gerichtheid. Ook hier dient dan in de horen naar gevraagd te worden. Eventueel kan een uitgebreid IRN-onderzoek worden opgevraagd, dit dient met handhaving op de locatie te worden afgestemd.

Heteroseksuele relaties en kinderen

In Oeganda, net als veel andere landen, komt het veel voor dat LHBTI's wel heteroseksuele relaties aangaan en er ook kinderen uit deze relaties ontstaan. Ook in Nederland komt dit voor. Dit is niet per definitie een fraudesignaal, maar is wel iets waar altijd naar gevraagd dient te worden. Het is zaak om een goed beeld te krijgen van deze relatie en wat de persoonlijke ervaring van betrokkene hierbij was, vragen die gesteld kunnen worden zijn onder meer.

Hoe kijkt hij op dit moment tegen deze relatie aan, wist de persoon met wie hij een relatie had dat er sprake was van LHBTI? Hoe is het huwelijk tot stand gekomen? Waren er mogelijkheden om aan het huwelijk te ontkomen? Een uithuwelijking is veelal niet aan te ontkomen, maar een vrijwillig huwelijk zou een heel ander gesprek geven. Hoe was het om in een heteroseksueel huwelijk te leven, terwijl zijn/haar hart hem eigenlijk anders ingaf? Hoe ging hij/zij hiermee om? Was er iemand op de hoogte van de geaardheid? Hoe verenigde hij/zij eventueel homoseksuele contacten buiten de deur met het huwelijk? Hoe verloopt het contact met hem/haar op dit moment?

Voor nareis geldt ook nog specifiek, dat als de relatie is voortgezet na overkomst naar Nederland hier ook uiteraard wel vragen over gesteld moeten worden.

Het bestaan van een heteroseksuele relatie kan mogelijk worden gezien als een contra-indicatie voor de geloofwaardigheid van een LHBTI motief. Dit hoeft echter niet zo te zijn omdat het ook zo kan zijn dat men wel een heteroseksuele relatie is aangegaan omdat de omgeving dat van de vreemdeling verwachtte. Wees je ervan bewust dat bijvoorbeeld het aanvragen van nareis voor de heteroseksuele partner uit het land van herkomst geen fraude signaal hoeft te zijn, en dat dit niet per definitie leidt tot een intrekking van de asielvergunning van de hoofdpersoon.

Zorgvuldige beslissing

Voor Oegandese LHBTI-zaken geldt, net als bij alle andere nationaliteiten, dat de individuele asielmotieven moeten worden getoetst zoals neergelegd in [WI 2019/17](#).

Voor een zorgvuldige beslissing is het van belang om aandacht te schenken aan de hiervoor genoemde omstandigheden en signalen. Op zichzelf staand kunnen ze veelal niet leiden tot een afwijzende beschikking, maar tezamen soms wel. Ook indien er twijfel is over de geloofwaardigheid van de verklaringen kunnen bepaalde fraude indicatoren de doorslag geven om de verklaringen omtrent de LHBTI-gerichtheid niet geloofwaardig te achten. Dit zal individueel gemotiveerd moeten worden. Ook kan het ertoe leiden dat de twijfel weggenomen wordt en dat de verklaringen van de vreemdeling geloofwaardig worden geacht.

Indien er een voornemen wordt opgesteld is het belangrijk om de weging mee te nemen en te laten zien. Ook is het van belang om in een voornemen duidelijk aan te geven als er ergens het voordeel van de twijfel is gegeven en waarom dit gegeven is.

4. Hoe te handelen bij nareisaanvraag

De hiervoor genoemde fraudesignalen worden meestal reeds in de asielprocedure onderkend en uitgevraagd. In die gevallen dat ze pas bij nareis aan het licht komen, is het belangrijk hier extra vragen over te stellen⁴ en deze gevallen te melden bij de handhavingscoördinatoren. Ook indien de referent de heteroseksuele partner compleet heeft verzwegen, maar vervolgens wel een nareisaanvraag indient dient hier altijd naar gevraagd te worden en is het van belang dit bij de handhavingscoördinatoren te melden.

In een aantal gevallen zullen deze signalen betrokken kunnen worden bij het toetsen aan een afwijzingsgrond voor nareis, bijvoorbeeld identiteitsfraude (niet kunnen aantonen identiteit) of het laten overkomen van een heteroseksuele relatie (mogelijke verbreking feitelijke gezinsband). Is dit niet het geval dan kan een fraudesignaal wellicht aanleiding zijn voor intrekking van de vergunning van de referent of indien de nareisvergunning niet kan worden afgewezen, de nareisvergunning achteraf. Zie hiervoor ook [IB 2020/93](#) over het intrekkingproces asiel, waar verschillende situaties zijn toegelicht.

In het ID-interview of de hoorzitting met de referent zal altijd extra aandacht moeten zijn voor de feitelijke gezinsband dan wel duurzame exclusieve relatie. Hoe wordt er invulling aan de relatie gegeven?

5. Afstemming

Dit informatiebericht is afgestemd met A&B, JZ-ST en HIK.

⁴ Zie de vragen die eerder in dit IB genoemd zijn. Het gaat met name over hoe invulling wordt gegeven aan de relatie. Wat de plannen zijn voor de relatie hier. Hoe verliep het contact sinds referent lvh verliet?